

VEDLEGG

Emne: SV: vedlagt svarbrev fra statsråd Aasland vedr repr forsl 102S

Vedlegg:

Fra: Nilsen Anne Grethe

Sendt: 9. februar 2023 15:23

Til: 'energi-miljoe@stortinget.no' <energi-miljoe@stortinget.no>; 'Hagen Trine' <Trine.Hagen@stortinget.no>; 'Vatne Inger Marie' <inger-marie.vatne@stortinget.no>

Emne: vedlagt svarbrev fra statsråd Aasland vedr repr forsl 102S

Stortinget

Energi- og miljøkomiteen

Deres ref

TH/imv

Vår ref

22/1941-

Dato

9. februar 2023

Representantforslag 102 S (2022-2023) - om suverenitet i energipolitikken

Jeg viser til brev av 1. februar 2023 fra Energi- og miljøkomiteen med oversendelse av representantforslag 102 S (2022-2023) om suverenitet i energipolitikken til uttalelse.

Storingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Sofie Marhaug og Geir Jørgensen har fremmet følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen sette i gang arbeidet med å reversere endringene i intern lovgivning som følge av vedtaket om å innlemme rettsaktene i den tredje energimarkedspakken samt medfølgende kommisjonsforordninger i EØS-avtalen og å trekke Norge ute av EUs energibyrå (ACER).
2. Stortinget ber regjeringen legge ned veto mot at EUs fjerde energimarkedspakke innføres i EØS-avtalen, og meddele dette i EØS-komiteen i tråd med EØS-avtalens artikkel 102.
3. Stortinget ber regjeringen stanse all overflytting av makt over energisektoren til EU og starte arbeidet med å øke norsk suverenitet på området igjen.
4. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av de rettsakter på energiområdet som ennå ikke er innført i EØS-avtalen, som for eksempel bygningsenergidirektivene og energieffektiviseringsdirektivene, og hvordan tilsvarende nasjonale regler kan innføres utenfor EØS-avtalen.

Forslag 1:

Jeg viser til at et flertall på Stortinget 22. mars 2018 vedtok samtykke til å innlemme EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen, jf. Prop. 4 S (2017-2018) og Innst. 178 S (2017-2018). Det ble samtidig vedtatt endringer i energiloven og

naturgassloven for å gjennomføre energimarkedspakken i norsk rett. Jeg vil også vise til at Stortinget 11. juni 2021 vedtok samtykke til å innlemme fire utfyllende forordninger om kraftmarkedet i EØS-avtalen, jf. Prop. 199 LS (2020-2021) og Innst. 647 S (2020-2021). Det ble samtidig vedtatt endringer i energiloven.

Norge er del av det nordiske kraftmarkedet, som igjen er del av det europeiske kraftmarkedet. Hovedgrepene i EUs regulering av kraftmarkedene og krafthandel mellom land er langt på vei sammenfallende med prinsippene i det norske og nordiske kraftmarkedet.

I bakgrunnen for representantforslaget vises det til at nasjonal kontroll, gjennom eierskap og regulering, med bruken av egne naturressurser har gjort Norge til et av de beste landene å bo i og lagt grunnlaget for et samfunn med høy grad av tillitt og likhet. Det er lett å være enig i dette. Samtidig er det viktig for norske interesser, både innenfor energiområdet og mer generelt, at vi bevarer og videreutvikler et godt samarbeid med våre europeiske naboland og historisk nære samarbeidspartnere.

Det nordiske kraftsystemet består av et felles synkronområde, og i driften av dette sammenkoblede systemet er det nødvendig med løpende og god samhandling mellom landene. For eksempel er det nødvendig med god koordinering mellom systemoperatørene for strømmettet (slik som Statnett) og kraftbørser der handelen foregår. Dersom vi nå skulle beslutte å gå ut av det etablerte kraftsamarbeidet, vil det ha en rekke konsekvenser. Blant annet kan det medføre manglende tilgang på kraftimport når vi trenger det, for eksempel i en kald vinter hvor det også er lav magasinfylling.

Det er norske myndigheter som gir konsesjoner til kraftproduksjon, strømmnett og utenlandskabler. ACER har ikke myndighet til å gripe inn i våre vurderinger av om et vannkraftverk, et vindkraftverk eller en utenlandskabel skal gis konsesjon. De aktuelle rettsaktene som det er vist til i representantforslaget regulerer heller ikke spørsmål om eiendomsrett til vannfall, og ansvaret for kraftforsyningssikkerheten er også et norsk anliggende.

Norge og de to andre EFTA-landene i EØS forhandlet med EU for å sikre løsninger som ivaretar norske interesser ved innlemmelsen av tredje energimarkedspakke, og EØS-tilpasninger ble oppnådd. En slik tilpasning er at den norske Reguleringsmyndigheten for energi (RME) deltar fullt ut i arbeidet til ACER, men uten stemmerett.

Forslag 2:

Med henvisningen til EUs «fjerde energimarkedspakke» forstår jeg forslaget som en henvisning til rettsaktene om organiseringen av kraftmarkedet som ble vedtatt i EU som en del av Ren energi-pakken i 2018-2019. Jeg gjør oppmerksom på at Ren energi-pakken også inneholder rettsakter om fornybar energi og energieffektivisering mv.

Tre av rettsaktene i Ren energi-pakken gjelder organiseringen av kraftmarkedet og erstatter regelverket i tredje energimarkedspakke. Det er et omfattende regelverk, og departementet arbeider med å gjennomgå innholdet. Arbeidet omfatter vurderinger av de antatte konsekvensene, herunder behovet for tilpasninger, endringer i norsk regelverk og hvorvidt regelverket inneholder nye elementer av myndighetsoverføring. Som en del av dette vil de konstitusjonelle sidene også bli grundig vurdert.

Det er for tidlig å si når gjennomgangen og vurderingene som pågår vil bli slutført, og jeg må komme tilbake til den videre behandlingen av saken. Jeg kan uansett ikke se at det nå foreligger grunnlag for å fremme et forslag om å legge ned veto mot innlemmelse av Ren energi-pakken i EØS-avtalen.

Forslag 3:

Storingsrepresentantene foreslår at Stortinget skal vedta å be regjeringen stanse all overflytting av makt over energisektoren til EU og starte arbeidet med å øke norsk suverenitet på området igjen. Når det gjelder viktigheten av å fortsatt delta i et energisamarbeid med landene rundt oss, viser jeg til merknadene til forslag 1 over.

Jeg vil påpeke at selv om Norge tar del i et mer harmonisert regelverk for energimarkedene gjennom EØS-avtalen, har vi fortsatt suverenitet med styring og kontroll med våre unike energiressurser og utformingen av vår nasjonale energipolitikk. Jeg vil i denne forbindelse vise til avtalen som ble inngått 20. mars 2018 mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet de Grønne, som oppstiller en rekke premisser for samtykket til den tredje energimarkedspakken.

Jeg har redegjort for disse kravene og status for oppfyllelse av dem i brev av 29. november 2022 til Stortinget, som svar på spørsmål nr. 461 fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes. Alle kravene i avtalen er oppfylt. Et av kravene er at det skal være nasjonal og samfunnsmessig kontroll over vannkraftressursene, at det offentlige eierskapet til norske vannkraftressurser skal ligge fast og at minst to tredjedeler fortsatt skal være offentlig eid.

Forslag 4:

Når det gjelder rettsakter på energiområdet som ennå ikke er innlemmet i EØS-avtalen, som for eksempel bygningsenergidirektivene og energieffektiviseringsdirektivene, kan jeg opplyse at departementet arbeider med disse

rettsaktene. Det er for tidlig å si noe mer konkret om innholdet i vurderingene eller når de vil bli slutført.

Når det gjelder direktiv 2010/31 om bygningers energiytelse, er dette vedtatt innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning 135/2022 av 29. april 2022, med forbehold om Stortingets samtykke. Jeg vil følge opp denne saken med saksframlegg for Stortinget på ordinær måte.

Med hilsen

Terje Aasland